

ТАНЬО ТАНЕВ
БЯГСТВО ОТ КАРТАГЕН

chitanka.info

КРАЯ НА КАРТАГЕН

Насъбрали се в този необичаен час мъже имаха недоспал вид. Бе започнало да се развиделява когато дойде и последния. Поръчаха цяла амфора скъпо вино и половин агне. Ако не бяха платили предварително или нямаха почтен вид кръчмаря щеше да откаже веднага. Нямаше как да откаже. Въпреки усилията си да се прикрие той разпозна в човека който ангажира кръчмата висш офицер от флота. Такива хора не се събират да ядат, пият и буйстват. Има само един смислен отговор — заговор. Няма значение. Нали си плащат. Като се върне Анибал Барка ще ги избеси всичките. И съвета, и благородниците, които го предадоха, и заговорниците. Не искаше и да подслушва, прекалено бе уморен. А и за донос никой не плащаше вече. Най-много някай ритник или ако го обвинят в съучастие да хване веслото на някоя бирема. Нека робът ги подслушва ако иска. Такъв роб по-добре да нямаш. Сам се натресе и има злато да купи кораб и когато иска говори като сенатор. Роб?

След като се събраха мълчаливо с полу прикрити лица думата взе благородния Азил Китор. Мъж може би около четиридесетте, от влиятелния род Китор който бе встрани от боричканията за власт, но заможен.

— Приятели, повиках Ви по това време да поговорим на спокойствие и трезва глава.

Четиримата кимнаха мрачно. Знаеха, че е замислил нещо нередно и като приятели бяха дошли по-скоро да го вразумат.

— При последното ми плаване за което знаете, бях в нашите градове зад Херколесовите стълбове. Проклетите Римляни все още не са докопали всичко наше. Там говорих с верни на мен капитани на кораби, които съм командвал. Заповядах им да не идват тук. Да се спотаят и да подбират добри екипажи.

— Предателство! Как можа? Тук е необходим всеки меч. Не же... — младия Фиал Акрон бе сръган в ребрата от стоящия до него Педан Даба, понапълнял командир от флота.

Азил Китор продължи:

— Вече знаете какво ми предсказа старата Гила преди да замина. Е, римляните вече са тук. Анибал загуби войната. Това го знаехме и преди година.

— Какво ти предсказа? — не издържа пак Фиал Акрон.

— Картаген е обречен!

— Това го знаем.

— Предсказа къде можем да отидем, така че римските легиони да не ни открият никога. Да възродим наново духа на Картаген, отново да бъдим могъщи.

— Бълнуваш. — сега се обади Дан Деал, търговец със здрав разум, най-възрастния в групата. — С повече злато ще се откупим. Ще заколят няколко хиляди от простолюдието за да ни стреснат. Не всичко още е загубено. Крепостта е здрава. Анибал Барка ги е озверил от пердах, но докато вилнеят тук по-богатите ще отидем във верните ни градове по островите. Не могат огря навсякъде.

— Не е така. Много са озверели. Това не е проста война. Ще ни преследват до последния човек. Който оцелее ще тъне в мизерия в затънтени планини и не може прода и чаша вино. Събрал съм Ви да спасяваме каквото можем далеч от тях, много далеч.

Легионите им ще ни подкарат като стадо из пустите места на империята ако останем. Дори да спечелим няколко сражения, това не решава въпроса. Само ще озверят повече. Трябва да отим там където легионите им няма да ни достигнат никога. Те не обичат морето, което е нашата сила.

— Ако искаш да бягаш в Африка вземай си кораба и тръгвай. В тия диви места ще повехнеш като прерязана лоза. Там не можеш събра войска която да те последва и да победи Рим.

— Още преди векове Фараона плати да обиколим Африка. Където и да отидем легионите ще ни преследват като глутница кучета. Африка е суша и рано или късно, научат ли къде сме, ще пратят легиони. Само през голямото море зад Херкулесовите стълбове няма да ни последват.

— Там има само няколко безводни острова, после само вода. Такова безумие не съм чувал. Отиде ми съня напразно. — обади се Адин Кито. — Плувал съм десетина дни навътре и нищо! Да де, канари!

— Не на десет дни, на четридесет каза Гила гледачката. Необятна земя чака своите господари.

— Чака ни с готови копия, ако въобще я има.

— Затова Ви повиках. Има я. На петдесет и деветия ден. Изпратих младия Фантор наесен. Острови, после две седмици пак море и голяма суша. Месец плавал около бреговете. На пет дни на юг от Кадис го чаках почти два месеца. Върнаха се само деветнадесет човека от седемдесет и пет.

— Кой е гребял?

— Никой. Робите измрели още на отиване. Върна се на платна.

— Сериозно ли говориш? Колко хора ще спасим? Хиляда?

— Само млади. Занаятчии, земеделци. Семе от което ще поникне новия Картаген. Без роби, сами ще гребат на две смени.

— Прекален интосиазъм. Можем и на север да се скрием, но по-добре на юг, зад пустинята има добри земи. Или на няколко места? Не могат откри всичките. Златото тежи еднакво навсякъде. Има бластисти места на север от Албион. Този кехлибар е от там. И там може да се живее. След шестдесет дни плаване колко хора ще заведеш през голямото море. Аз ще пробвам на север с десетина кораба.

— Ще ви докопат в Албионския проток. По-добре на Юг.

— А семействата ни?

— Не става въпрос за нас. Младежите които ще отидат ще си намерят жени от местните.

— Няма да си хвърля парите и да си изоставя семейството. Имам четири дъщери. На римляните ли да ги оставя? Местните жени няма да възпитат картагенци. Фамилията Деал ще тръгне на север. Които оцелеят ще ни търсят покрай морето на север. Ще оставя предание на внуците си да търсят голяма земя на запад през Атлантика.

— Рисковано е в Албионския проток. Ще тръгна с вас през Херкулесовите стълбове, но няма да се втурна през атлантика с цялото си семейство. Двама от синовете ми ще пратя с вас.

— Ще изпратим семействата си с кервани на десетина дни на юг от Херкулесовите стълбове и ще ги приберем след три месеца.

— Глупости, след три месеца не се знае какво ще остане от семействата ни по тези земи. Разбойниците от пустинята като глутница чакали ще ги разкъсат. Усещат слабостта на картаген и не ни обичат

много. Няма да са по-добри от римляните. Можем да ги превозим до островите зад херкулесовите стълбове, после през Атлантика.

— Прав си. Докато римляните се занимават с крепостта няма да им е до няколко корабчета с бежанци. Няма да можем да отплуваме явно от тук. С кервани е опасно. По-добре с рибарски корабчета покрай брега да се измъкнем на малки групи.

— Златото пренесете с двата военни кораба към Кадис и Танжер. Купувайте всеки кораб и капитан извън обсега на римляните. От тук ще изпращам хора докато потегля с моите кораби на север.

— Става въпрос за много хора. Все някой роб ще донесе на римляните. Не може остана скрито. На първо време ще ни мислят за дезертъори и няма да се занимават с нас. Ще ни оставят на разбойниците.

— Останем ли без злато купувайки кораби и провизии няма да сме интересни за алчните военначалници. Те ще тръгнат след златото. Ако хванат нас и корабите ни е в полза на империята, златото е само тяхно. Това ще ни даде малко време.

— След месец-два, не по-късно напускаме Картаген. После ще бъде късно. Може да започне обсада. Те ще дойдат в края на пролетта или началото на лятото. Тогава трябва да сме зад Херкулесовите стълбове. През това време събирай провизии и кораби и ги крий на пет дни на юг от Танжер.

Най после се обади Морен Ардари:

— Ще се постарая да нямате проблеми. Римляните позволиха да си оставим само десет кораба. Много прехвърлихме в съюзните градове. Някои се изпокриха или се прехранват с разбойничество. Да се закълнем в Астарта, защото това което захващаме може да ни струва главите както от страна на Картаген, така и от Рим или от всеки разбойник като Масиниса — техния лакей. Да ни благослови богинята Астарта.

Станаха тихо и се измъкнаха един по един.

Като утихна всичко изпод дебелиите дъстски на мазето се измъкна Гуса. Свали робската халка. Плисна две шепи вода на лицето си. Измъкна туника каквато носят дребните търговци. Напипа златния знак — пропуск към началника на сигурността и се измъкна като сянка. Точно преди изгрев почука на една незабележима врата която се

отвори само един пръст. Показа златния знак. Вратата се отвори безшумно.

Единия от тримата стражи каза:

— Ако разбудим уважаемия Циней Далгус ще заповяда да ни бият с пръчки.

— Не се налага. Ела настрани.

Отдалечиха се на няколко крачки и мнимия роб предаде накратко съдържанието на разговор на съзаклятниците.

— Уважаемия Далгус бе много притеснен след твоето участие в сбиването. Като роб стражата можеше да те заколи на място. Как си позволи да се биеш срещу петима въоръжени едновременно.

— Бяха пияни и аз им слугувах. Единия каза че съм гледал гордо и след като предложи на кръчмаря две дузини сребърни монети напра ми, посегна с нож. Прободи ми туниката, а аз му бръкнах в едното око с пръст. После се започна. Добре че нямаше други посетители по това време. Мисля че пребих двама. Добре, че ти спеше на улицата до вратата. Ако не се лъжа тогава беше пиян моряк.

— Бях! — ухили се стражата.

— Предай на уважаемия Далгус, че вече не съм срам и позор за знатния род. Робството свърши. Заминавам с кораб зад Херкулесовите стълбове да проследя заговора.

ФЛОТ ЗА НИКЪДЕ

В Танжер за Анар Далгус не бе проблем да се присламчи към единия от шестте кораба които си продадоха робите. Сред моряците се говореше, че капитаните продават набързо гребците за да избягат с парите и нямаше много кандидати за екипаж.

Със малка част от своите знания Анар Далгус след седмица вече бе офицер. Сега вече като Канар Гусини — безпътен благородник от колониите, обеднял, но с добро образование. Капитана Зилем Конодан с един поглед го оцени, че е благородник, а и офицерското място бе за предпочитане. След още една седмица го привика да го придружи на брега. Като останаха сами по пътя без да го погледне му каза:

— Не знам каква игра играеш, но без брада ми приличаш на малкия син на Далгус. Аз самия не зная какво се мъти, но там където отиваме връщане няма. Ако не играеш умно ще нахраниш рибите въпреки ... — замълча докато премине една жена, но после не продължи.

Анар не отговори. Никога повече не се върнаха към този разговор.

Месец не се появи никой от заговорниците, но се работеше и не се щадеше злато. От нищото изникваха млади хора, мъже и по-рядко семейства и тихомълком се настаняваха по корабите. Не се показваха много. Щом се напълнеше един кораб тихомълком тръгваше на юг.

На единия от корабите видя един от синовете на Морен Ардари като прост войник и толкоз. Ако не дебнеше и не знаеше кого дири и това нямаше да види. Написа го и го предаде на един таен агент който продаваше вода на пристанището. За повече нямаше време. Корабът се понапълни за три дни.

Отплаваха привечер. Тръгнаха бавно на север към Кадис докато се стъмни както всички. После обърнаха на юг и гребяха с пълни сили не само през нощта, но и на следващия ден. На втората нощ тези които не бяха гребали, включително и офицерите безропотно хванаха веслата. Само по себе си беше нечувано. Така продължи пет дни без

почивка. От време на време вятъра помагаше малко. Чак сега Анар Далгус осъзна какво толкова ремонтираха дърводелците. С вдигането на втора и трета мачта в открито море гребането ставаше по-леко. Никога не се бе замислял как гребат гребците. Като видя обелените си ръце и почувства болката тогава се замисли. Другите също не бяха свикнали и бяха дори в още по-окаяно състояние.

Другаря му по весло, младши офицер като се изкачиха на палубата го попита:

— Каква е тази луда работа. Картаген няма ли вече пет жълтици за роби и не си жали офицерите. Дори жени имаше на долния ред гребла. Тая скрънза Зилем продаде робите и ни тормози.

— Ти за какво си тук?

— Баща ми ме изпрати. Без никакво обяснение. Каза само да забравя кой съм и да изпълнявам.

— Изпълнявай тогава...

— Ожени ме в деня на заминаването. Дори жена ми гребла. От дявола ли бягаме, че гребем и нощем? Ще се разбием в тая тъмница. Нейните ръчички са направо в кръв.

— Бащата нали ти е казал да забравиш кой си. Сега си беглец.

— И накъде...

— Където ни отведе Астарта.

— Питам човешки.

— Далеч от Рим.

— А ти?

— Със вас. Моя град вече съм видял как гори. Няма къде да се върна. Само за едно съжалявам. За едно момиче. Ако е жива никога няма да си го простя, че я оставих без вест. — сега и на Анар му стана мъчно. Как можа да се втурне без да помисли.

След два дни на платна пак започнаха да гребат, но кротко. Кривнаха към брега и дори се върнаха малко назад.

Влязоха в едно заливче и видяха разнороден флот от две дузини кораби. Стройни бойни, търговски и стари корита.

На брега не ги чакаше никой. Слязоха само офицерите.

Докато вървяха покрай редицата кораби към единствената шатра на брега не отрониха и дума помежду си.

— Анар! Анар! — някакво момиче викаше от близкия кораб. Нейния глас го смрази. Тя! Тук! Замръзна на място, не смеейки да

вдигне глава. Два кинжала го смушкаха в ребрата. Въпреки се извърна, бавно вдигна глава и и помаха. Кинжалите настойчиво го смушкаха.

Офицерите които бяха пристигнали преди тях бяха насядали пред шатрата, но него го вкараха с предимство.

— Шпионин.

Старата главасе вдигна.

— Кой си ти? Анар Далгус.

— Да.

— Добре. Прибери си момичето на твоя кораб. Брат ти плати за нея. Трябваше да се сетя, че си наблизко. Сега няма за кого да шпионираш. Брат ти не ни помогна, но и не пречеше.

Хладното допиране на кинжалите изчезна.

— Дайте ми меча му и ни оставете сами.

Четиримата офицери се поклониха и излязоха мълчаливо.

— Шпионите ги бесим... — Погледна го в очите дълго и изпитателно. — но и от тях има нужда. Ти можеш да бъдеш полезен дори тук. Търсихме те да ти предложим да дойдеш, с твоите умения ... Ти си легенда дори сред римляните. Чудих се къде потъна. Сигурно има и други шпиони. Не само картагенски. Твоята цел са римските. Считай се назначен. Ако пропуснеш не аз ще те обеса, а римляните и девойчето също е заложник, както и всички ние. Не бива и сянка остане след нас.

ОТПЛАВАНЕ

С течение на времето Анар Далгус се зае с нововъзложената му задача. Шляеше се и се оглеждаше. Да не повярва човек — нищо. Обикаляше и сушата — никъде никакъв знак. Не можеше да няма агент на Рим, старият бе прав. Такава мащабна операция не може да остане незабелязана, колкото и да са се самозабравили римляните. Към него бяха прикрепили младо офицерче, което по-скоро го пазеше и беше готово при първо съмнение да му пререже гърлото отколкото да му помогне. Просто нямаше опит.

Една вечер когато хората похапваха на смрачаване той се усамоти с любимата си в товарния отсек на кораба. Намериха се пипнешком. Говореха тихо и се целуваха. Изведнъж тя нададе стон нямаш нийто общо с любовната игра.

— Тук няма нищо. Амфората е празна. Ръката ми случайно...

Анар проследи ръката и почти гальовно. Пъхна я внимателно в амфората. Напипа нещо, но много малко за цяла амфора. Помириса го и свирна леко.

Сянката на младия офицер се появи веднага.

— Гълъб. Стой тук и пази. Не бива да се разчуе.

— Пред него ли ... Никога ли не си само с мен?

— Няма значение. Ти си ми жена.

— Още не съм.

— Вече си. По добре за това да говорят. Не отдумвай за това което намери.

Запалиха свещ и огледаха амфората. Анар Далгус се оказа прав. Гълъбите са били най-много два. Нямаше смисъл да залагат клопка. Който и да бе шпионинът нямаше да се върне.

С един знак моряците спуснаха малка лодка и двамата офицери отплаваха към брега. За обща изненада и на стражите дори водача Стария или Ванвен не се расърди, помълча и каза:

— Отплаваме веднага. Един ден на юг, после право на запад. Отровата е пусната, но парите си няма да види никога.

— Командире, където и да отидем той ще се опита да ни предаде. Трябва или да го намерим, или да го изплашим и да върви където ще, само да не е с нас. Най-вероятно е на моя кораб или има достъп до него.

— На твоя кораб има стотици хора и още толкова са минали през него. Закъсня Далгус, закъсня. Можем да обявим, че заминаваме завинаги далеч. Ако някой скочи от кораба направете го на таралеж от стрели. Обявяваме и отплаваме веднага.

След малко притичаха няколко сенки към лодките. Разнесоха се къси команди и корабите един по един се пазмърдаха.

Стражите видяха падаща сянка с тих плясък до един от корабите и светкавично реагираха. От пет стрели го засегнаха две.

Анар Далгус извади трупа и го огледа внимателно. Познаваше го. Млад занаятчия. Не много умен, но сръчен кацар-дърводелец. Той римски агент? Глупости. Най-вероятно ударен по главата за да не вика и блъснат зад борда. Това не е работа на купен предател, а на професионалист. Опитва се да ги заблуди. Откъде е разбралл? Явно е офицер на кораба от който падна трупа или куриер? Отново петдесетина заподозряни. Поне половината от тях са били и на двата кораба. Тоя е хитрец. Няма да направи нищо поне година, докато не се установят на новото място. И после какво? Един ден ще изчезне и след време ще се върне с флот да ги довърши. Използвал е гълъба или гълъбите. Колко може да носи гълъб? Няколко думи. Колко ли знае? И да пише, че ще плуват на запад никой няма да повярва. Най-много да разкара един или два легиона на юг. Като не ги намерят, след време ще ги забравят. Щом пристигнат трябва да изгорят корабите и лодките. Не бива да им се изплъзне.

Корабите поехо бавно на юг. Ако има съгледвач на сушата да предаде това. Строя се формира постепенно. Стария адмирал Ванвен нареди бавните кораби да плуват първи, бързите военни галери отзад. Последния кораб бе на Анар Далгус. Щеше да изчака два три дни навътре в морето за закъснели, ако още някой дойде.

По пладне брега едва се виждаше от върха на мачтите. На три пъти близо до мястото от което бяха отплували се издига струйка дим. Тогав се появиха два кораба. По платната си личеше, че са картагенски. Огледаха празния залив и продължиха бавно на юг. Щяха да догонят флотата.

На другия ден след пладне се появи преследвача. Такъв кораб Анар не бе фиждал. Малък, източен, само платна и гребци, бърз. Подмина на голяма скорост. Такъв кораб не може да носи сериозни припаси или войска. Ако ги последва в океана ще измрат от глад.

Анар се сепна. Някой трябваше да носи припасите на преледвача. Реши да чака. На другия ден видя дузина тежко газещи бойни кораби да напредват тромаво на юг. Сигурно са чакали още подкрепления. Това не им стигаше да се изправят срещу четири пъти повече картагенски кораби съставени от бойци без роби. Нямаше повече какво да чака. Вдигна котви и на весла пое право на запад, а вечерта прибраха веслата и вдигнаха всички платна.

Намериха флота след четири дни. Двата изостанали кораба се тътреха след него. В далечината едва се забелязваха мачтите на преследвача. Тежките бойни биреми сигурно бяха още по назад. Не се присъедини веднага към флота. Изчака още няколко дни преследвача да се откаже и да се върне към Африка. Римляните не бяха подготвени да прескачат океан, а да колят бегълци. Въпреки това техния кораб упорито се влачеше зад флота.

Вечерта Анар изненада капитана и видя талисмана който винаги висеше на врата му да плава в чаша зехтин в малко светилище на Астарта в каютата.

Капитана бе изненадан. Сепна се. Притвори светилището в шкафа, после се изкашля и се обърна към него.

— Анар, дори офицерите като теб не знаят как молитвите към Астарта стигат до нея. Всеки капитан има такъв амулет. Затова флота не се разпръсква нощем. Магията на Астарта държи курса на корабите. Затова капитаните се молят толкова усърдно в безлунните нощи.

— Поклон на Астарта. — смирено каза Анар Далгус. — Зная за небесния и дар. Не знам как се ползва.

— Вземи свещта и ела. Какво виждаш.

— Кръгъл дървен амулет плава в глинена купа със зехтин. На единия и край, до ръба евтин червен камък. Много дупчици по края и медно пиронче в една от тях.

— Когато е в зехтин камъкът винаги сочи юг. Пирончето трябва да сочи Астарта.

Анар посочи с ръка по посока носа на кораба.

Капитана кимна.

— Слава на Астарта.

— Слава — капитана се усмихна. — Защо си дошъл.

— Хората стават неспокойни.

— Който иска да си ходи. Бунт не може да има. Много сме далеч от брега. Който иска да стъпи на суша да ме гледа в очите и да се моли на Астарта. Който иска да вдига бунт изтърва момента, вече няма връщане, а и няма къде. Дори аз не знам къде отиваме, но съм сигурен че няма връщане. Дори простите моряци го разбраха. А занаятчиите нека роптаят. После ще се отчаят и ще станат пак послушни.

— Повече ме безпокои бързия кораб на римляните. Ако хукне след нас с малък екипаж под платна ще ни настигне преди да сме пресекли океана.

— Едва ли. Дромоните които го осигуряват не могат го последва. Най-много да опита таранен удар.

ОКЕАН

Няколко дни поддържаха курс на запад. Преследвача уверено приближаваше. Капитана на кораба с който пътуваше Анар Далгус се страхуваше от таранен удар и настигна последните кораби от флота. Нямаше да посмее да атакува. Страшни бяха само лунните нощи. Държаха се в пакет и следяха зорко дали няма да ги изненада.

На деветия ден преследвача зави обратно на изток на гребла и изчезна зад хоризонта. Още два дни се оглеждаха, а на третия ден започна да духа. Струпаха се тежки черни облаци. Постепенно се завихри буря. Корабът се издигаше и спускаше бавно по огромните вълни. Някои от тях преливаха над борда и бяла солена пяна мокреше всичко. Изгребваха водата като се килваха насам — натам. Започнаха да се разместват и трошат амфорите. Едно побесняло буре се развърза и премаза двама преди да го озаптят.

Единствената грижа на Анар бе Форина. Тя още първата нощ започна да повръща и едва дишаше. Нищо не можеше да и помогне. Стоеше до нея и държеше ръката и когато не изгребваше вода. Понякога и той повръщаше. Колкото и да бе свикнал с морето не можеше да издържа това неистово изхвърляне нагоре и сгромоляване на целия кораб което му повдигаше слабините до гръкляна. Корабът жалостиво скърцаше и стенеше под напора на вълните и вятъра. От време на време жални молитви се отправяха към Астарта да укроти морето и поредната порция бяла пяна се възприемаше като неизбежния край на кораба. Някои плачеха и се молеха.

Анар Далгус също се молеше, само, че не за оцеляването на кораба, а бурята да потопи преследвача. Имаше чувство за вина, че не е разкрил предателя и не е предотвратил преследването.

Бурята утихна чак на следната нощ. Сутринта вълните клатеха кораба силно но вече не прехвърляха борда и вятъра отслабна. Флота се събира три дни. Седем кораба ги нямаше. Само два бяха видени да потъват, а останалите пет бяха отнесени от бурята или потънали, но ги нямаше. Тъжно продължиха без тях. Още по-тъжно бе ограничението

на дажбите вследствие от похабените припаси. На другите кораби имаше и поломени мачти и потрошени греди. Оправяха повредите в движение.

Любимата Форина! Съвзе се и разцъфна. Най-после можеше да е с нея колкото си иска и да и се порадва. Първоначално се гледаха и се радваха един на друг. После говореха и пак се радваха. Сред гъмжилото по полубите сякаш бяха сами. Анар Далгус бе глух за ропота който като мъгла се стелеше край тях и на талази и попарваше настроението на останалите. Негодуванието на жените и ръмженето на занаятчиите несвикнали с морето му се струваше хвалебствен химн за нейната хубост, която така се надяваше да стане негова.

Форина постепенно спря да се оглежда и да следи хорското мнение. Все пак това бе нейния годеник. Макар да досаждаше понякога и да предизвикваше закачливи подхвърляния от яките мъжаги наоколо, които не пестяха неприличните жестове. Той бе нейния годеник. Учуди се сама на себе си какво чувство на собственост изпитваше към него.

Корабния свещеник — жрец на Астарта няколко пъти бе при тях и ги благославяше. Толкова много се стараеше да повдигне духа и намираще в тях опора.

После свършиха дървата и се наложи да ядат сурова риба и сурово брашно. Започнаха болести. Често мълчаливо някой мъртвец поемаше в дълбините. Жените виеха, а мъжете мълчаха и гледаха в страни. Един занаятчия — въжар се разкрещя, заръкомаха и сам скочи от кораба преди да го хванат. Жените и без друго бяха малко, а боледуваха и умираха по-често. Отчаянието забиваше гвоздеи в главите им и болката ставаше непоносима. Анар се страхуваше за любимата Форина. Предоставяше и да избере от неговата порция това което можеше да яде. Тя на свой ред му отстъпваше останалото и все говореше:

— Ти трябва да ядеш повече. Мъжете имат нужда от повече храна. Трябва да си здрав и да имаш силна ръка.

— Яж мила, яж. Ти трябва да си здрава. Не се безпокой за мен. Силен съм, ще издържа. Аз ям всичко. Нали виждаш.

— Ти ядеш боклуци. Ти яж. Ако не си силен и при първата схватка остана вдовица ще ме дадат на някой от простолудието. Ох, защо брат ти не ми каза колко ще бъде трудно.

— А ако ти бяха казали? Щеше ли да останеш за подарък на легионерите или за месо на разбойници и чакали?

— Пак щях да тръгна. Брат ти ми каза, че ще си тук някъде.

— Трябва да пътуваме около два месеца. Остана малко.

— Да бе малко! Остава още толкова — главата и се разтресе и смолист кичур коса премина през лицето и. Анар пресегна да го върне на мястото му да не и нарушава хармонията, а тя се гушна в него и разроши още повече косата си в гърдите му.

— Няма връщане! — той я притисна нежно. Ръката му премина под кръста и и се плъзна по бедрото. Тя се сепна за момент, после се отпесна. Вдигна глава и го целуна бързешком по врата. Околните се разкикотиха, а тя не ги чеваше защото беше насаме с него. Те нека се хият.

— Знам, че няма. Знам. Анар, ако стане нещо да се разболея не ме давай на рибите.

— Не мисля за това, така си говоря.

— Анар, вярно ли е, че сам си запалил целия римски флот на оня остров. Така се гордеех с теб.

— Не, мила. не бях сам и не беше целия римски флот, няколко кораба.

— Не те ли беше страх от римляните.

— Не, аз бях облечен като римски войник, страх ме беше като се връщахме нашите да не ни изколят.

— Анар, защо много хора казваха, че е долно за човек от твоята фамилия да е такъв. — не секваха въпросите и. — Понякога се срамувах, че съм ти годеница, като ми се подиграваха, че ходиш често с римски дрехи, дори подхвърляха, че и с женски.

— Повече щях да се срамувам, ако загинех в честен, но неравен бой и оставех тези кораби да пристигнат в Картаген и да те вземат за робиня.

— Не говори така. Плашиш ме. И тогава ли мислеше за мен.

— Да. Преди всичко за теб. Нямахте да понеса мисълта, че пияни римски войници се гаврят с теб.

— Дали е паднал Картаген? Може би избягахме и постъпихме подло и пак ще говорят глупости.

— Няма да говорят нищо. Картаген сигурно е паднал или ще падне всеки момент и те или са изклани или роби.

— А ако е удържал? Картаген е як и има много съюзници. Ще се върнем ли? Как ще ги погледнем в очите?

— Картаген го няма. Никога няма да бъде това което беше. Никога. Никога няма да се върнем докато не направим империя способна да смаже Рим. Може би нашите внуци...

— Говориш безсърдечно като политик.

— Зная че не ти харесва, на мен също, но не съм слепец. Мисли за новия свят и нашите деца в него. Трябва да им осигурим добро бъдеще в новата земя.

— Там ще има ли врагове?

— Не зная. Сигурно ще има, но няма да са могъщи като Рим. Там където отиваме трябва да доминираме с нашата култура и сила. Да бъдем господари. Децата ни също трябва да бъдат господари.

ЗЕМЯ

Най-после дойде и дългоочакваният вик: — Земя!

На следващия ден се разбра, че е неголям остров, дори се виждаха отделни дървета и живописен храсталак по крайбрежието. След два месеца в морето болестите, нуждата от провизии и прясна вода ги принуждаваха да слязат на брега. Решиха да не изчакват да се съберат всички кораби. За всеки случай към брега тръгнаха едновременно двадесетина лодки с бойци. Това, че не забелязаха признаци на живот не ги успокояваше.

Всичко изглеждаше спокойно, прекалено спокойно. Първо поогледаха, за да преценят какви плодове и животни има наоколо. Други веднага се заеха да пълнят вода в бъчви и амфори. Вече първите лодки се връщаха към корабите когато до един отдалечен храсталак един войн извика и се свлече. Изпращаха няколко клона, едно полуголо тяло се мярна и изчезна в храсталака преди да се окопитят. От крака на мъртвия стърчеше къса смешна стрела, явно отровна.

Това промени плановете им. Незабавно започнаха да секат дървета и да строят малко укрепление близо до поточето което се вливаше в малкия залив. За събиране на плодове не можеше да се мисли, а плодовете и прясното месо бяха като лекарство за многобройните екипажи и преселници, измършавяли и болни.

На следващия ден лодките стовариха още толкова войници и отплуваха с вода и малко плодове, събрани набързо. После направиха просека около петстотин крачки и на дванадесет колони поставиха съгледвачи — стрелци с лъкове. Едва привечер започна събирането на диви плодове в този ограничен район. За тяхна изненада обраха всички плодове набързо. Мястото бе малко, а нуждите на флота големи. В тъмното започнаха да малък правят пристан от стволоче на дървета. Тогава заваля. Отначало тихо, после напористо духна вятър. Как не се бяха сетили да вземат палатки. С войнишки плащове и одеала скалпиха заслони. Тогава приплъзнаха сенки и няколко човека се струполоиха. Настана суматоха, а и в укреплението бяха без ризници и

брони. Дъждът гасеше факлите. Все пак в тъмното се различаваха тела с дрехи и тела без дрехи.

След първоначалното разбъркване изпитаните войни заработиха като машини и битката приключи бързо. Картината бе нерадостна. Такава я завари Анар Далгус пристигайки във ведрото утро на следния ден. Толкова ведро, без спомен за дъжда и нападението, ако не се брояха седемнадесет мъртви картагенци и осем местни. Ранените — около петдесетина, но само няколко по-сериозно. Имаше пет ранени пленници, единия не доживя пладне и останаха четири.

Далгус се зае с тях. Разгледа подробно пленените оръжия. Добра изработка, изцяло дървени с изключение на няколко каменни остриета за стрели каменни ножове. Най-дълго разглежда два метални ножа от непозната сплав. После огледа пленниците. Нескопосани детски лица, странно деформирани за зрели бойци, които въпреки раните си не стенеха и го гледаха мълчаливо и презрително без да отронят дума.

Кимна на стражника, който явно едва чакаше да им пререже гърлата.

— Разделете ги. Погрижете се за тях. Трябват ми живи.

Всички опити за контакт излязоха неуспешни. Стояха мрачно и гледаха презрително и непроницаемо. Само при опит за контакт с най-младия, с жест му показа, че е готов да умре. Анар се усмихна и го потупа по рамото. Не можа да измъкне никаква информация. Остана с впечатление, че местните са сигурни в победата си. При положение, че имат представа от силите в укреплението, това означаваше поне двеста бойци, може би петстотин. За изтерзаните екипажи тази война беше смърт ако не свърши бързо. Островът е малък, няма ресурси за развитие, дори при идеална организация трудно би изхранил целия флот. Да не говорим като се наплодят деца.

Пристанът започна да функционира и кораб след кораб стоварваха войска и преселници. Брега се насели. Тръгнаха да прочистват острова. Натъкнаха се на две малки селища от колиби. Огледаха ги и ги оставиха непокътнати. Във всяко селище може би живеха десетина семейства. През няколко дни имаше нападение с по няколко жертви от двете страни. Нападаха и се криеха в гората. Изчезваха. Можеха да се крият и нападат години. Флота нямаше толкова време. В прочистения голям район оставиха усилен патрули и започнаха да приготвят провизии и прясна вода.

Флота изчака изостаналите кораби. Пристигнаха почти всички. Пет кораба от престигналите първи се отправиха да поогледат околните острови, а два на запад да търсят голяма земя.

Тогава налетя буря. Поломи корабите, но потънаха само два. Добре, че на тях бяха само екипажите, преселниците бяха слезли на острова.

След месец се върнаха четири от петте кораба, след още толкова и единия от двата тръгнаха на запад. Другия се натъкнал на скали и бурята го разбила, но екипажа оцелял.

На събранието на капитаните всеки разказа какво е видял. Стана голям спор. Никхул Сасан и повечето капитани искаха да се заселят островите. Старите водачи искаха компактно да се установят на континента.

Секул Кияса — капитана на кораба завърнал се от запад се възпротиви. На места явно личала здрава власт, малки градове с ясно отличаващи се войници и роби, поне това се виждало от две стрели разстояние от брега. Също и малки ниви по хълмовете. Като ни видяха може и да се подготвят за отбрана. После заключи:

— Не сме готови за голям десант и война със структури на власт, която може да продължи години. Преселниците едва се крепят и екипажите оредяват. Да останем по остравите. Лесно можем да слоим местните и като укрепнем да продължим.

— Какво значи да укрепнем. След година от флота бурите ще оставят десетина прогнили корита, при това поломени. Не можем да чакаме двадесет години деца да станат войни, а и кой ще ги роди тези деца, жените са малко. Не тръгнем ли веднага няма да тръгнем никога. Нови кораби не можем направи. — отговори водача.

Никул Сасан никой не го броеше към лидерите, толкова съвестен офицер, сега решително тръгна към открит бунт:

— Картаген, както и финикийската кръв, която нося ме карат да се установя на малък остров. Винаги сме живели от търговия. Вие вървете където щете. Моя кораб тръгва към южната група острови.

— Твоя кораб ще тръгне без теб заедно с нас — отсече водача. — Ще те обеса за бунт, ако си позволиш да не изпълняваш заповеди.

— Не е бунт. Няма срещу кого. Няма власт. Всеки избира сам своя път и аз избрах. Ако не е грях пред Астарта вдигнете меч да ме спрете и ще срещнете моя меч. Кълна се в Дидона.

Анар Далгус, без да взема думата направи крачка напред и вдигна ръка:

— Капитан Сасан, изпълни своя дълг. Достави преселниците с флота и после се върни на островите. Ако ни последват римляни първо ще стигнат островите и ще ви изколят. Поне прати тогава известие за да знаем, че идват ... Предлагам да оставим Никул и кораба му по островите като преден пост, след като превози преселниците.

Никул Сасан се замисли. Преден пост ... или жертвено агне?

— Ще изпълня дълга си. После ще видим...

— Това и очаквах от вас Сасан. — побърза да приключи свадата водача. — Отплаване след две седмици. Като тръгваме не бива да оставяме следи. Местните мируват. Да си идем кротко. Моряците са женени за морето. Разбирам, но преселниците трябва да положат основите на нова империя на континента. А който е просукал от риба, като моя приятел Никул, никой не може да го отдели от морето.

Никул се изпъчи, а другите капитани го погледнаха с уважение. Такова хвалебствие от водача се даваше след големи успехи.

На излизане стария потупа Далгус и прошепна:

— И през едно море римляните стават за плашило. Никул иска власт. За да е щастлив ще му дам едно селце рибари, да се къпи във величие с най-голямата лодка.

Качиха се по корабите, подпалиха укреплението, събориха малкия пристан и пак поеха, но не без път, а готови за десант.

Анар с жажда се отдаде на разговор с любимата, когато изгряващото слънце проблесна в една скала. Целуна я бързо и като опарен изтича при капитана. Кораба направи кръг. После втори. Огледаха скалата от стрела разстояние. На трудно място стоеше прикован към стената правоъгълен щит. Лъскав. Може би златна пластина. Това при изгрев и залез бе идеален фар за преследвачите. Около него няколко местни войни се суетяха. Явно съзнаваха, че това уплаши кораба. Сочеха щита, сочеха кораба викаха и махаха копия. От скалите никнеха още бойци, десетки бойци.

Капитана сведе глава.

— Астарта да ослепи предателя.

— Дано поне местните го вземат и завлекат някъде. — добави Анар Далгус. Сега нямаме сили да го махнем от там. Дори да успеем ще ни струва половината екипаж. Довечера мога да се върна сам.

— Не е необходимо да рискуваш. Да се махаме. Римляните едва ли ще прекосят морето. Дори и да го направят ще са толкова далеч от Рим колкото и ние от Картаген. Ще имат други проблеми и като Сасан вече ще се боричкат за величие и свобода далече от властта. Ако Астарта не не опази, загубени сме. Да настигнем флота.

— Капитане нека сега отплаваме, а довечера ще се върна. Дай ми само една нощ.

— Добре, една нощ, но с зората отплавам с теб или без теб.

Отплаваха бавно, а вечерта кораба приближи тихо. Лодка с шест моряци го докара до брега и Анар запълзя безшумно по скалата. След повече от час стигна мястото. Щита го нямаше. Сигурно са го свалили докато кораба беше далеч. Запълзя обратно надолу. Моряците не попитаха нищо. Капитана също. Прилази през заспалите до Форина. Понечи да я прегърне, но се отказа. Гледаше огромната луна. Тя тихо се размърда. Допря се в него. Анар затвори очи и примря. В просъница се сви до него и задиша бавно и равномерно.

С мисълта, че най-последно ще спят заедно заспа и той. Събуди го ласка. Слънцето бе високо, а тя му пазеше сянка.

ДОМ

Около седмица флота търси удобен остров близо до брега но острови нямаше или бяха безводни. Мярнаха едно по-голямо селище с примитивни лодчици, но мизерията не предразполагаше към пиратски набези и не това бе целта. По корабите често се спряга — закупуването на земята за Картаген от легендарната принцеса Дидона. В този случай това не вършеше работа, защото с местните на острова така и не можах да влязат в контакт. Когато ги оставиха вързани на плажа при отплуването дори не показаха признаци на радост.

Намериха по-голямо селище на полуостров. Страхът от буря ги накара да побързат, а и плуването в непознати води с рифове колкото и да е внимателно не е безопасно. Атакувах масирано от двете страни но съпротива оказаха петдесетина човека. Другите просто се свиха и не помръдваха докато не свърши. За жалост нямаше кой знае какво да се плячкосва. Направиха импровизирана стена на връзката на полуострова с сушата. От пленниците още първата нощ избягаха двама. Другите стояха кротко дори когато ги накараха да им помагат в изграждане на стената работеха добре.

За Анар Далгус бе удоволствие да се опитва да учи език от по големите деца. Като се разпределяха заграбените колиби и пленници той взе колиба близо до северното поточе, на високото. Не пожела да участва в разпределението на пленичките. Имаше мъже без жени, а и любимата нямаше да е във възторг. Прибра и бившите собственици на колибата. Много от преселниците предпочетоха да живеят в палатки докато си направят собствени жилища.

Имаше няколко случая на бунтове от млади мъже на които им отнеха жените, но ги потушиха бързо и безмилостно с жертви и от двете страни. Предишните собственици, възрастни хора му помогнаха да си направи жилище. Един ден застанаха пред него с младо момиченце. Той излезе и не разбираше какво искат от него, а те говореха и бутаха детето към него.

— Мисля, че е било изнасилено при атаката и ти предлагат да го вземеш за жена за да го пазиш.

— Глупости. Ти ми стигаш.

— Вземи го иначе войниците, моряците и всеки изрод ще го тормози.

— Та то е дете.

— Това не им е попречило. Вземи ми го като прислужница.

— Добре. Прибери я. Ще ни помага да научим езика. Дай и дреха с моя знак и да се мотае край тебе. Това ще я пази.

Само след седмица започна да се чувства недостиг на храна. Оказа се, че нивите са извън укреплението на полуострова. С голяма охрана изкарваха местните на работа и ги прибираха почти без бягства, но и нивите бързо се обираха. Междувременно започна по малко да разбира местния език и да общува повече с малката Кичауа, както и беше името. Оказа се будно и пъргаво момиче. Макар и трудно разговорът започна. В повечето случаи разговорът стигаше до богове и нищо не се разбираше. Кичауа не беше и чувала за цифри по-големи от пет или десет.

От нея Анар разбра, че „по на юг има голям лош голям-голям много роби бог яде момичета свети“, каквото и да означаваше това. След неколkokратни потвърждения си извади извода, че с „голям-голям“ ще стане интересно и трябва да се готвят за среща с организиран противник. Сега си обясни лесната победа. Това бе подчинен народ, роби или полуроби. Възпротивили се бяха няколкото войни и господарското семейство.

Когато докладва това разбра, че силен отряд е тръгнал за още роби, по-точно робини. Приказките за „голям лош голям-голям“ предизвикаха силен смях. По на юг на три дни плаване нямаше нищо голямо и лошо.

Като се върна в къщи бе приет много любезно. Макар да се държеше нежно с нея, тя му бе годеница и сега настояваше да му стане жена. Още тази нощ, още сега. Анар не можеше да си обясни тази промяна.

— Не искаш ли официална церемония? И двамата сме благородници. Време е и за един голям празник.

— Едно време бях благородничка, много далеч от тук.

— Грях е пред Астарта. — настояваше Анар.

— Астарта също е далеч. Тя не вижда как постоянно си с тая малка никаквица, за да те накаже. Само аз нямам право защото съм ти годеница и ти се врече, че съм ти и жена. Сега го искам.

— Без свидетели и празнинство?

— А за нея с кого празнува?

— Престани, не съм докоснал момиченцето.

— Винаги си с нея, аз глупачката я съжалих. Още сега ще я удуша.

— Забрави ли, че я взех да я пазя?

— Да, под себе си.

— Не говори глупости. Не съм я докоснал. Само уча езика и събирам сведения.

— Ще те направя за резил на всички, ако тази нощ не учиш езика заедно с мен.

— Като ти мине беса и дойдеш за любов.

— Толкова те обичам, че ме е страх за тебе. Какво не си помислих?

— И аз те обичам. Поне благословия от свещенослужителя да вземем.

— Вече вземем на кораба!

Тя вдигна ръце и го прегърна през врата, а ръцете му обвиха кръста и. Тя знаеше как грубите войнишки ръце на Анар можеха да галят нежно. С няколко ласки без да разбере как се озова гола пред него, бе успял да я съблече. Като я притисна в голата си гръд тя потрепери. Взе я в ръце и я положи. Тънката и снага се сви на топка и вече се тресеше.

— Какво има мила? Успокой се.

— Страх ме е Анар.

— Ще бъда нежен с теб.

Притисна се в него свита и трепереща. Той се отпусна до нея. Постояха малко така и тя започна да се отпуска.

— Защо спря?

— Какво трябва да правя?

— Люби ме.

— Нали се любим.

— Продължавай докато не съм размислила.

— Като се успокоиш ще продължим заедно.

— Защо не ме изнасили веднага.

— Защото си ми жена и те обичам. Не искам да ти пичиня излишни болки. Успокой се.

Постепенно тя се почувства сигурна и се вплете в него. Чувстваше го и не се боеше. Някои ласки бяха непривични, но не и неприятни. Почувства как ръката му се плъзга с нещо мазно и подскочи.

— Защо го направи.

— Това е зехтин. Нямам благовонни масла. Така ще ти е по-леко.

— Неприятно е.

Той не отговори. Притисна я леко и тя пак се отпусна. Тя го чувстваше и не беше неприятно, а и той почти не мърдаше. Постоя и като набра смелост започна да си играе, като при всяко негово мърдане замръзваше. Почувства как се разтваря и го приема с целувка. Той я обгърна. Прикова я с тяло и устните му се впиха в нейните. Тя почувства как се разлепя живо месо и понечи да изкрещи, но само изскимтя. Гледаше го с широко отворени очи.

— Излез. Много боли.

Той продължаваше да стои, а и тя не смееше да мръдне. Целуна я по очите и срещна умолителния и поглед. Хватката му се отпусна. Тя също въздъхна и се отпусна. Последва силен тласък и докато тя изскимти отново той се смъкна и целуваше корема и. Отблъсна го и се сви с гръб към него.

— Как можеш да причиниш такава болка и да кажеш, че обичаш едновременно?

Анар не отговори. Погали гърба и после я обгърна с две ръце. Пак го почувства, хвана ръцете му с мишците си и притисна дланите му към корема си. Болката понамаля. Неговите ръце пареха и я успокояваха. Той залепна за гърба и. Сигурен като планина.

Неговата топлина преливаше в нея. Чувстваше го все по настоятелно зад себе си. „Това няма да му позволя“ — помисли тя, но не направи нищо. Плъзна се в нея и тя за свое учудване изви глава за да срещне целувката му. Имаше чувство, че го чувства целия, всяко мускулче, дори как си затваря клепачите. Зарадва се на топлината му и се отпусна изцяло.

Сутринта извън дома пред всички демонстративно се притисна в него, в нейния мъж, нека всички знаят и го целуна бързо.

Анар я погали по косата, но гледаше някъде зад нея и тръгна почти тичешком. Покачи се на стената и видя около двеста полуголи бойци с по едно и две копия. Някои бяха изрисувани. Стояха и гледаха неodobрително. Първата му мисъл бе да качат жените по корабите докато свърши битката. Глупости. Никакви кораби. На тази стена щеше да се реши живот или смърт. Не можеха да бягат вечно. Дори трябваше да изоставят корабите и моряците да дойдат тук. Щеше да им трябва всеки меч. Корабните катапулти също, ако им дадяха време да ги пренесат. Тия двеста бойци едва ли са цялата сила на „голям лош голям-голям“. Но стояха и нищо не правеха. Трябваше да се работи, много, да се подготви битката.

На другия ден бойците срещу стената станаха хиляда, може би и повече, но пак не нападаха. Добре, че местните също работеха и не им създаваха проблеми. Сигурно се досещаха, че ще бъдат изклани при първо съмнение в лоялност.

Боят започна на третия ден. Първо се плъзнаха лодки и атакуваха почти незащитените кораби. Катапултите разпертушиниха по голямата част, но това което остана стигаше да бъдат завладяни бързо. Когато дивашки писъци огласиха залива с подскачащи по завладения кораби войни тръгна нападението по суша. Добре, че не можеха да използват завладения флот и гледаха от корабите.

По суша тръгнаха с голям интусиазъм. Поне десет хиляди. Катапултите работеха много ефективно. Преминалите се сблъскаха с облечени в желязо мъже които изглеждаха неуязвими дори при пряко попадение. Вкараха в действие и огнеметите и прекъснаха наплива. Тренираните войни косяха противниците си. Димът откъсна тези които се сражаваха на стената от погледите на останалите. В един момент те се почувстваха изоставени без подкрепление разкрещяха се и побягнаха.

Едва тогава гледащите битката от корабите скочиха в лодките и атакуваха крайбрежието. Няколко катапулта изстреляха огън. След като видяха как огънят погълна войните на стената видът на облечените в брони жени им се стори внушителен. Обърнаха лодките и се оттеглиха. Изпрати ги залп от задните кораби.

Сражението свърши. Колко ли бяха упорити?

ПРЕГОВОРИ

Армията от местни войни стоеше на групички на петдесетина метра от най-далеч падналия камък от катапулт. Някои сновяха между групите и ръкомахаха. Най-активни бяха тези които превземаха корабите. Все още се чувстваха победители. Размахваха трофейни оръжия и части от дрехи и ризници на убити картагенци.

По едно време плахо започнаха да пристъпят напред, някои и по смело. Катапултите метнаха делви с запалителна смес и няколко дузини тела се загърчиха сред огъня в писъци и вопли. За огромна изненада огън идваше и от току що напуснатите близки до брега кораби. Моряците които бяха скочили във водата и доплували до задния ред кораби се бяха върнали и сега пак ги обстрелваха.

Армията се изтегли назад и се скри в буйната растителност зад нивите.

Трябваше да се погрижат за ранените. Денят преваляше, но никой не празнуваше победа. Трябваше да са готови за изненади през нощта и на другия ден.

Анар се върна в къщи посрещнат триумфално. Семейството падна по лице и непрекъснато говореше. Малката Кичучуа подскочаше около него. Жена му имаше попадение със стрела по нападащите лодки и дори бе извлякла ранения от нея воин на брега. С право бе горда, че единствения пленник в битката е неин. Дори се възползва от Кичучуа като преводач за да го разпита.

Анар хапна на бързо и се зае с пленника.

Кичучуа превеждаше, а война я обиди няколко пъти, без да отговори. Анар го приближи с изваден нож. Пленника вдигна гордо глава и затвори очи. Извади рязко стрелата. Направи няколко разреза и изцеди кръвта, после го превърза. Чак като усети, че се отдалечава отвори очи.

— Как се казваш?

— Ачиона.

— Имаш ли семейство?

— Да, дете, дете, дете, село — преведе Кичучуа.

— Далеч ли са?

— Село, село, село, село, голям лош голям — голям село, село.

— Командир ли си?

Война се изпъчи и отговори, а Кичучуа преведе.

— Малък, ръка, ръка, ръка, ръка.

— Искаш ли да си идеш при семейството.

— Мъртав яде Бог яде.

Отговори Далгус:

— Не яде. Бог не яде. Ачиона говори.

Пленника премигна.

— Слънце голям-голям говори слънце говори.

Излезе прав. Сутринта в залива влезе лодка с един пищно облечен старец и спря посредата. Срещна ги лодка с един свещеник Анар Далгус и Кичучуа.

Пръв заговори парламентъора, а кичучуа превеждаше колкото можеше:

— Слънце мъртъв, мъртъв, слънце. Вода голям лодка върви смърт слънце Бог върви.

— Ще останем тук и ще вземем полето и хората на един ден път. Така ще живеем в мир. Иначе нашите кораби ще ви изгорят.

Превода звучеше така:

— Тук село тук храна слънце. Тук, тук слънце луна тук. Радост. Голям лодка огън мъртав, мъртав.

— Голям лодка не вода мъртав, мъртав. Слънце луна тук. Радост.

— Радост — отговори Далгус.

Стареца стана и запя хвалебствие към слънцето.

Като свърши свещеника запя химн на Астарта.

— Радост. Мъж жена там. Радост мъж жена тук. Брат слънце голям-голям. Лодка вода.

— Радост. Мъж жена тук село бог. Мъж жена там село бог. Село. Село. Бог.

Лодките се раздалечиха. Следобед свещеника доведе до стената юноша и девойка облечени пищно. Посрещнаха ги бъдещите им съпрузи. Влязоха в селището за брачната церемония. Местните свещеници бяха впечатлени от човешките жертвоприношения на картагенците по случай мира.

На следващия ден двамата свещеници изведоха младеж и девойка и поеха към столицата. Семействата щяха да са гарантите на мира от двете страни. За всеобщо учудване към дома си тръгна и пленника с много уговорки, че не го е победила жена.

Цяла седмица уточняваха границата. Картагенците направиха много отстъпки, но бяха непреклонни в искането техните кораби безопасно да влизат във всяко крайбрежно село с мир. Като и без това не мажеха да ги спрат местните най-после се съгласиха.

За Анар настъпи спокойствие. В новата територия имаше много работа и в къщи мир. Не остана преселник без жена и духовете се успокоиха. Зараждаше се ново общество. Само за месец говореше местния език добре. Нямаше избор. Местните бяха много повече на брой, в домовете и леглата им и учеха трудно.

Тогав се завърна и свещеника. Страната бе голяма и многолюдна навътре в сушата чак до друго море на двайсет дни път. За празничните церемонии не отрони дума, а трепереше. Тормозеше го мисълта, че местните са направили човешко жертвоприношение по картагенски образец, но диво и безсмислено, направо обидно за Боговете.

Корабите пообиколиха брега, но търговията вървеше трудно. Нямаше кой знае какво за размяна. Като предлагаша делви и амфори потръгна, някои търгуваха и с железни ножове. Всяка буря вземаше данък от корабите и те ставаха все по-малко и по-малко. Народиха се деца. Почти никое от тях не проговори финикийски. Играеха си и си пееха на езика на своите майки. Занаятчиите постепенно изчерпваха инструментите и материалите донесени с тях, нови се намираха трудно и разчитаха на земеделие и риболов.

Не остана нищо от мечтата за империя която да отмъсти на Рим. От малките никой не се интересуваше от Рим. Ежедневните грижи стопяваха спомените. Кой победи? Преселниците или местните?

След три години дойде същия свещеник с който сключиха мирния договор. Събра се съвета на капитаните и от груба кожена торба извади римски шлем. Изтръгнаха в ужас. И тук ли?

Свещеникът обясни, че на север се нанизали на риф пет кораба. Местните прибрали с лодки нещастниците, а корабите ги разбила буря.

Никакви обяснения, че това са смъртни врагове и трябва да бъдат изклани не го трогнаха. Ще останат тук и ще живеят на север.

Анар Далгус разбра колко е прав стареца. Това е друг свят. Хвана шлема. Смачка го с крак и го запрати в морето.

На връщане от събранието го причака младеж, дърводелец чиято жена бе поченала при раждане и го попита Кичучуа жена ли му е или прислужничка.

— Не искам да се разделям с нея. Тя гледа децата ми. Няма ли някоя друга, тя е малка. Ела с мен. Ще я питам.

Още като ги ведя да идват двамата Кичучуа се изправи и без да отрони застана до младежа. Анар Далгус се усмихна и ги благослови. Сляп ли беше или вече не ставаше за шпионин?

После финикийската кръв се пробуди:

— Продавам ти я за жена, ако ми построиш още една стая, жена ми пак чака дете.

— Става, ако материала е твой — запачна пазарлък другия финикиец — Кичучуа също чака дете.

Само след десетина дни изчезна лодка и един офицер. Анар Далгус не повярва на местната му жена, която обляна в сълзи оплакваше удавника. Глождеше го съмнение, че това е ловкия шпионин, който му обягна. Разбира се, че е заминал на север при остатъците от преследвачите. За жалост първия от малкото оцелели кораби се появи след десетина дни и не беше готов за ново пътуване. Далгус най-малко от всички подозираше този неотличаващ се с нищо младши офицер, стриктен и неспособен да вземе никакво самостоятелно решение, иначе добър с меч.

Добере ли се до своите може да направят голяма лодка и да се опитат да известят империята за местонахождението им, да поискат помощ. Как да им попречи? — Далгус мислеше и нищо не можеше да измисли. — Могат да стъкмят три, най-много пет кораба и да ги открият на север, ако са по крайбрежието. После какво? Десант и сухопътен бой с неизвестни сили? В какви отношения са с местните? Роби, свободни, васали? Местните знаеха вече за смъртната омраза помежду им. Щяха да са пълни глупаци, ако не я използваша! Не от корабокрушенците-римляни идваше заплахата. Дори да съобщяха къде са бегълците от Картаген, Рим сигурно има нови грижи. Едва ли ще юрне флот който няма да се върне никога подире им. Единствено съюза им с местните представлява опасност и не можеха да го предотвратят.

Сподели опасенията си пред съвета на капитаните. Всички до един искаха да ги изколят веднага, но нямаха представа къде се намират и се задоволиха да изпратят един кораб да ги търси. Далгус разбра, че съвета вече е недиалогичен, способен само да псува. Стария водач също. Трябваше им нов водач.

При тази мисъл се огледа. Почувства как увисва на бесилката за предателство.

Прибра се и не излезе от дома си. Потъна в обятията на жена си и се обкръжи с децата си докато не го извикаха.

Кораба който ги търсеше се върна. Намерил ги на дванадесетия ден в удобен залив, малко по-северно от мястото където те съзряха брега и тръгнаха на юг. Два дромона прогонили съгледвача, но не го преследвали. Лошата вест бе, че на дромоните имало и местни войни.

Това бе катализатора който взриви заспалото в спокоен живот изолирано общество. Промяната идваше и нямаше сила която да я спре. Ако незабавно не вземеха мерки някой ден пак щяха да видят местните войни пред стената, само че с взаимствани от римляните оръжия и тактика. За тези три години едва ли бяха забравили поръжението си и надали се бяха примирили. Просто бяха оставили невзрачната им колонийка по някаква причина, защото не заплашваха никого. Докога ли?

Стария водач побърза да осигури място на втория си син Зилон Ванвен по прякор Писара и се оттегли. По големия му брат Кано Ванвен загуби око при отбраната на стената и стана злобен и заядлив, скаран с всички. Той единствен тормозеше местните полуроби докато не го намущкаха една нощ. От тогава боледуваше.

Писара обаче бе сдържан и учтив дори с робите офицер, злопамятен, но не и отмъстителен, пресметлив.

Първо говори насаме с всички офицери. После седмица обикаля и записва. Взе подаръци и само с един знаменосец и жена си — местна малко по-стара от него напусна пределите на колонията като взе и един свещеник.

Нямаше го близо два месеца. Време на догадки и интриги. Върна се с неголяма група местни. Нагости ги и ги изпрати. Още вечерта събра офицерите и пак говори с всеки насаме. Сутринта привика някои моряци и занаятчии, заедно с жените им. Особено внимание отдели на местните жени с роднински връзки извън колонията. Местното

общество се преподреждаше по някакъв известен само на него признак, но не по симпатии.

После заприиждаха гости от околните дребни владетели и малко по малко колонията придоби по лъскав вид. При всички визити се канеха избирателно и различни семейства от колонията. Далгус и още неколцина присъстваха неизменно на всички.

ИГРИТЕ НА НОВИЯ СВЯТ

Веднага след вълната гости в колонията започнаха усиленни военни приготовления. Укрепиха стената към полето и напавиха каменни укрепления по крайбрежието. Притегнаха катапултите и им подмениха въжетата.

От гостите подочуха, че римляните доплавали почти година след тях. Вярно, че пет кораба се нанизали на риф, но още седем били годни за плаване в момента. Не се разбра колко са пристигнали. Местните ги приели приятелски, нищо, че били болни и гладни и можели без особени усилия да ги унищожат защото разбрали, че сме врагове. Обвързали ги в бракове и васална зависимост и ги следели изкъсо какво правят. Както и нас междуременно. За тях не бе тайна нашето положение. Явно поддържаха някаква агентура тук в колонията. До сега понякога някой техен роб бягаше в колонията, а понякога някой от нашите изчезваше, най-вече по време на работа зад стената. полето беше широко и растителността буйна. Те поознаваха района добре.

Новия водач Ванвен стимулираше бракове с близките съседи. Понякога наши майстори отиваха до съседните имения за да си предлагат стоката и уменията. Понякога идваха съседите да си поръчат нещо. Местните които помагаша на майсторите се понаучаваха на нещичко от занаята и изчезваха по-често. на това трябваше да се сложи край. Ако някой искаше да научи занаят трябваше да си плати.

В този свят не се разви търговията по море. Съседите се оказаха по-сговорчиви търговци по суша. Имаше само няколко поръчки за лодки и то по-скоро за разкош отколкото за плаване. Крайбрежието бе относително по-бедно. Постепенно започна да става ясно че колкото и да бе здрава централната власт съседите имаха проблеми помежду си. Проявяваха интерес към оръжията. С половин уста предлагаша някакви трудно разбираеми преимущества срещу евентуална зприкрита наша подкрепа. Не биваше да се оставим да ни въвличат в местни конфликти, но можеше да се помогне при изгодни условия. След всяка подобна сделка потягахме катапултите и балистите.

В края на лятто дойде делегация, съставена от жреци. Говореха с местните, с жените, благославяха. Често споменаваха слънцето. Пред Ванвен обаче стъпиха на земята и поискаха подаръци. Поискана настойчиво и дадоха да се разбере, че търговийката ни печели и те трябва да имат дял за да свети слънцето. Човек не трябваше да бъде кой знае колко проникателен за да разбере, че в обратния случай щеше да последва обсада. Не бързаха да си ходят. При всички случаи от този момент нататък винаги имаше поне пет в колонията. Особено доволни бяха от децата и най-много им се радваха. Почти всички бяха от смесени бракове. Възпитани от своите майки преди всичко до едно говореха местния език и на него разговаряха помежду си. Знаеха и почитаха местните богове. Жреците ги гледаха с любов и надежда.

Ванвен знаеше, че данъка във вид на редовни подаръци е васална зависимост, но прие въпреки определена съпротива в съвета на капитаните.

Жреците бяха ненаситни. Искаха младежи, девойки, деца, роби, изделия на майсторите, украшения, храна, изобщо всичко за което се сетиха. Ванвен Писара договори няколко брака. Обеща помощ при нужда с малка войска част. За хора въобще не можеше и дума да става, особено като знаеше какво е видял жреца на Астарта който ходи до столицата. Не се скъпеше на грънци, дървени изделия и платове. За оръжието се пазари дълго и поиска роби.

Май се разбраха. Те не се скъпяха на робите. Тогава Ванвен поиска малко земя, един каменист нос на юг до границата. Знаеше че местния владетел не бе в добри отношения с централната власт. Дълго си шушукаха. Излязоха от колонията и се върнаха след два дни с още претенции за каквото видят и донесоха отговор:

— Вземете със сила цялото му владение. Нека той бъде ваш роб.

Хитреци — искаха да видят силата ни извън колонията. Може би искаха войската ни да е ангажирана извън колонията и самата колония да е беззащитна и оставена на тяхната милост.

Далгус и още няколко слушаха всичко в голямата зала зад една завеса. Новопостроената голяма зала не впечатли жреците на слънцето. Само попитаха дали е храм. Като разбраха, че не е влязоха спокойно.

Ванвен Писара се съветва дълго с офицерите. Без местни съюзници не можеха да превземат толкова голямо и хубаво имение.

Тоя юнак дори без съюзници имаши четири хиляди войни. Със съюзници можеха да станат и десет хиляди. Достатъчни сили те да нападнат колонията, не тя тях. Кой знае дали нямаха и благословия за това от същите жреци. Ванвен вече съжаляваше, че е поискал скалистия нос. Ако не направеха нищо това означаваше слабост и отвсякъде щяха да плъпнат грабители, завоеватели и агресивни досадници. Ако се стигнеше до широкомащабна война щяха да се отслабят взаимно. Поне за сега жреците печелеха независимо кой ще победи.

Решиха да отидат при Катетекал — така се казваше бъдещия противник или такава му беше титлата. — с малка лодка, а не с боен кораб. Приеха ги с насочени копия. Вероятно имаха някаква информация. Спокойно можеха да зарадват слънцето с човешка жертва. Така и така вървеше на война.

Катетекал бе на 40–45 години самоуверен и величествен. Предстоеше труден разговор. Той гледаше на тях като на крадци, нечувано нагли крадци. Добре, че територията на колонията не беше негова, а на съседното имение което той не обичаше.

Първо Анар дълго му обяснява, че не са искали цялото имение, а само каменния нос. Трябваше им като естествен вълнолом за малкото останали кораби. Катетекал не вярваше. Тези камъни не представляваха ценности дори не даваха стратегическо предимство. Трудно бе да повярва, че са го продали на колонията подло. Ванвен Писара потвърждаваше с достойнство. Изяснява му пачти до полунощ, че от конфликт и двамата губят. От мир — също. Показват слабост и губят авторитет и съюзници. Като поискаха съвет от Катетекал как да се измъкнат достойно, той ги отпрати.

На другия ден им показа армията си. Изглеждаше страховита, макар и недостатъчно ефективна срещу тях, можеше да направи достатъчно поразии. Със съюзници можеше да стане кошмар.

Следобед пак говориха. Анар му обясни, че централната власт така или иначе ще му създава проблеми. За него това не бе новост. Сепна се като го предупреди, че може просто да го ликвидират и после да въвлекат синовете му в междуособици.

Предложиха му съюз. Да се премести в колонията и от там да управлява имота си.

Безизразното, изпълнено с величие лице на Катетекал се опули. Беше сигурен, че ще го убият още щом стъпи в колонията. Предложиха му да остави сина си за управител и да вземе в колонията 200 войници и прислужници.

Поостепенно Катетекал започна да се чуди дали като звучи толкова объркано и наивно, дали не са просто искрени:

— Това което говорите е голяма обίδα за мен. Как спокойно си мислите, че след тези думи няма да изгоря сърцата ви за слава на слънцето още докато сте живи.

— Ако искаш, Велики Вожде — намеси се авторитетно Ванвен. — Ние само ти предлагаме. С твоите бойци вътре в колонията, ние сме твои заложници и ти ще имаш глас в нашите работи. Това е тежко и за нас. Ще ти дадем земя извън стената срещу твоя земя тук. При нас ще е по-сигурно за теб. Тук ще те премахнат. Затова дойдохме само двама с по един нож, а не с кораби и огън. Пак ще си вожд с цялата си власт и всичките си войни. На сигурно зад стената. Ако искаш вземи синовете си.

— Никога! — отсече Катетекал — Ще ни изколите заедно.

— Добре. Те нека останат.

— Ти — Катетекал посочи Анар Далгус — Искам жена ти за един от синовете си и едно от неговите деца тук, при сина ми. Ако стане нещо с мен те ще умрат първи. За жена ще ти дам дъщеря си.

— Жена ми не е робиня. Не мога да ти я подаря като животно. За какво ми е дъщеря ти в колонията, ти си ми достатъчен залог.

— Обиждаш дъщеря ми! — заяде се Катетекал.

— Не я обиждам. — кротко каза Анар Далгус. — Моята жена остава при мен. Едно от моите деца ти стига за залог.

— Вземаш дъщеря ми. Тя е от велик род. Да е до теб и да ти сложи отрова и да удуши децата които ще имаш от нея, ако ме предадеш някога. Твоя първи син ще живее при моя син докато стане войн.

— Съгласни — съгласи се Ванвен — Изпращай твоите бойци към колонията. Двамата ще тръгнем с лодката през залива. Анар остава тук. Утре ще ударим с три коораба и огън брега. Нека си мислят, че воюваме сериозно. Анар и сина ти ще се погрижат да няма жертви и разрушения. Ще стоварим наш отряд. На връщане корабите ще докарат още твои войни в колонията.

Катетекал наметна едно одеало и лодката пое в мрака.

— Нямах ли роби да грабат?

— Имам. — отговори Ванвен — Сега ти показвам, че и аз съм роб на страната си.

На изгрев три кораба поляха с огън крайбрежието и стовариха десант. Сред пушеците трудно се забелязваше какво става.

Един отряд картагенци напусна колонията с бърз ход и на границата срещна отряд войни на Катетекал. Спряха и се спотаиха. Само една носилка с завеси продължи към селището с двайсетина войни. Скоро срещна още един голям отряд.

Корабите натовариха колкото войни на Катотекал можеха да поберат и поеха обратно. Вече заобикаляха скалистия нос, когато видяха четири римски дромона. От пристана неуверено ги посрещаха двата останали кораба. Моментното забавяне даде възможност картагенската ескадра да се събере и да отстъпи към пристана, където войните на Катотекал се разляха като пенлива река.

На дромоните също имаше местни войни. Срещу пет кораба не се решиха да тръгнат да правят десант. Обстреляха застаналите до пристана кораби отдалеч. Подпалиха единия. Неподвижен до кея представляваше лесна плячка. Потушиха огъня набързо. Картагенските кораби отговориха, обадиха се и балистите от пристана. Дромоните отстъпиха бавно. Неподвижните катапулти на пристана несъмнено бяха по-големи и по точни от корабните.

Катетекал се почувства по-сигурен сред войската си. Само той си знаеше какви мисли минаха през главата му докато ги видя как слизат от корабите. Прие поздравите им и забързаха към стената.

Корабите продължиха да се стрелят от далеч. Същия кораб пламна за втори път. Гъст чер дим се вдигна нависоко. Дори и да го угасяха пак, вече беше извън строя. Тогава се показа войската и тръгна и тръгна през полето срещу стената.

Двата отряда на Катетекал с малкия отряд картагенци до сега чакаше да види към имението ли ще тръгне войската или към колонията. Сега хукнаха към стената и се вмъкнаха на петдесет крачки преднина под огъня на катапултите, който едва удържаше противника. Катетекал ги посрещна прав върху стената с протегнати напред ръце.

Залп от десетина катапулта изтрещя по стената и накара защитниците да се свият. Катетекал благоразумно скочи направо от

горе. Из зад хресталака на масивни колела запълзяха напред катапулти обслужвани от местни и тук таме се мяркаше четката на римски шлем напреднаха малко и спряха. Започнаха да готвят следващия залп. Картагенците още не бяха заредили наново.

Дромоните тежко завъртяха и поеха към селището на Катетекал. Картагенските кораби понечиха да ги подгонят, но иззад носа се появиха стотина лодки с по двадесетина човека във всяка. Картагенците се подвумиха да разгонват ли лодките или да пазят пристана. Строи се за отбрана и няколко цамбурвания на едри камъни ориентира лодките къде свършва царството им. За всеки случай жените също заеха позиции на брега.

Когато дромоните приближиха селището и се готвеха за десант от упор ги разстреляха катапулти. Единия пламна и няколко пламтящи тела цопнаха във водата. Угасиха пожара в движение и стовариха десанта по на юг, извън обсега на катапултите. Пяви се още един отряд. Силите бяха почти равни и слънцето вече за лязваше.

ВЛАСТ

На сутринта армиите продължиха да се обстрелват от далеч около стената.

В имението на Катетекал предприеха една атака, но катапултите охладиха напора и започна напрегнато очакване. Не очакваха такава защита. Вместо да се избият помежду си съюза им стана явен и войската на централната власт стоеше нерешително.

Ванвен и Катетекал обикаляха стената. Прикриха се при поредния залп. После тръгнаха към следващия отряд. Тогава единичен изстрел, добре примерен, размаза крака на Ванвен. Вдигна се див вой от двете страни на стената. Пълчище войни се юрнаха на пистъп в неистова атака. Катапултите още не бяха презаредили. Тогава Катетекал който мислеха за убит още предния ден, когато скочи от стената, застана прав и зарева боен химн.

Нападателите се стъписаха. Не чуваха този рев за пръв път. Не предполагайки, че Катетекал може да е в колонията, централната власт бе сложила евентуалните му съюзници да атакуват стената, а поверните им войски имението му. Стъписването премина и нападателите се спряха и нададоха радостни възгласи. Извън стената настана суматоха и се сбиха помежду си. Една част от нападателите застана с гръб към стената и отблъскваше останалите. Залп на балисти и катапулти раздели за момент новоразделените сили. Катетекал го използва и скочи сред новите си съюзници. Негоните войни го последваха. На картагенците не им оставаше нищо освен и те да излязат и да подгонят паникьосаната армия.

Римляните построиха каре и заотстъпваха, послужиха за ядро и отстъплението придоби организиран вид.

Отново победа! Не! Лидер бе Катетекал, а Ванвен тежко ранен. Властта им се изплъзна. Удавиха се в морето местни. Добре, че Катетекал бе особено великодушен към новите си съюзници. Прецени положението. Реши, че ще е по-добре да въздигне непознатия и необременен със стари разпри Ванвен, а той да държи реалната власт.

Поклони се на лежащия в носилка Ванвени му се закле във вярност. Същото сториха и неколцина новосъюзили се вождове.

От това зрънце щеше да поникнат кълновете на новата империя. Катетекал разпрати няколко отряда да затвърди победата си и да привлече колебаещите се дребни владетели. Всичко това в името на Великия син на морето Ванвен който с мъка се оправяше от страшното попадение. Така и си остана сакат дълги години начело на империя която нито управляваше, нито разбираше. Катетекал часове се съветваше с него всеки ден и изпълняваше заповедите му пречупени през неговия свят. Самия той вярваше в мъдростта на Ванвен безпрекословно от първия ден до последния си дъх.

Катетекал с дни обясняваше на Анар Далгус местните взаимоотношения и интриги. Държеше го в течение на всички новини и заговори. Неизменно Анар Далгус присъстваше на всички важни събития до него и негов бе първия съвет.

След като Анар прие новата си жена, отношенията му с Форина охладняха. Не помогнаха никакви обяснения за стратегии. Не можа да му прости, че заложи живота на първия им син.

След като Анар го дари с внуци от дъщеря му Катетекал посъветва Ванвен да се откаже от претенции на наследниците си за престола. Ванвен прие и царува много години. За наследник на трона бе определен внукът на Катетекал от Анар Далгус и дъщеря му Хеситее като син на слънцето и морето, дар от боговете.

Само от север след време се надигна подобно държавно формирование с което си съперничеха повече от четири столетия. След векове никой не си спомняше за Рим и Картаген, но неистовата омраза се предаваше през вековете.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.